

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 ianuarie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Cantemir din 06 mai 2016 și a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 septembrie 2016, declarat de avocatul Rusev Serghei în numele inculpatei

Meșină Taisa Andrei, născută la 17 martie 1971, originară din s.Suruceni, r-nul Strășeni, domiciliată în s.Capaclia, r-nul Cantemir

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 21.10.2015 - 06.05.2016,
2. Instanța de apel: 08.06.2016 - 27.09.2016,
3. Instanța de recurs: 20.12.2016 - 18.01.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cantemir din 06 mai 2016, Meșină Taisa a fost condamnată în baza art.145 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea art.79 Cod penal, la 6 ani și 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru femei.

2. Potrivit sentinței instanța a constatat că Meșină Taisa, la 11 iulie 2015, în jurul orei 18.00, aflându-se la domiciliul concubinului său Soltuz Andrei din s.Capaclia, r-nul Cantemir, fiind sub influența băuturilor alcoolice, pe fundalul unui conflict apărut spontan între ei, în timpul altercației, având scopul omorului ultimului, acționând intenționat, i-a aplicat multiple lovituri cu tăișul unui cuțit în regiunea cutiei toracice, abdomen și alte părți ale corpului, care constituie organe vitale, cauzându-i astfel leziuni corporale sub formă de plagă înțepat-tăiată a regiunii pectorale pe dreapta în spațiul intercostal 4 pe linia medio-claviculară, penetrantă, oarbă cu lezarea țesuturilor moi, mușchilor intercostali, plagă înțepat-tăiată a hemitoracelui stâng în regiunea pectorală în spațiu intercostal 5 pe linia medio-claviculară, penetrantă, oarbă cu lezarea țesuturilor moi, mușchilor intercostali, coastei 5, sacului pericardic și ventriculului stâng al cordului, ischemie renală acută, anemia organelor interne, care după caracterul lor se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, precum și plăgi înțepat-tăiate a regiunii inghinale pe dreapta și hipocondrului stâng a abdomenului, nepenetrante, oarbe, plagă înțepat-tăiată superficială a regiunii lombare, ce condiționează după sine dereglarea sănătății de scurtă durată și se califică ca leziuni corporale ușoare la persoanele vii, iar în rezultatul șocului hipovolemic cauzat de lezarea sacului pericardic și ventriculului stâng al cordului pe fondal a plăgii înțepat-tăiate a hemitoracelui stâng, Soltuz Andrei a decedat la fața locului.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri procurorul și avocatul S.Rusev în numele inculpatei, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia în partea numirii pedepsei, pe motiv că pedeapsa aplicată nu va realiza scopul legii penale, instanța eronat aplicând în privința inculpatei prevederile art.79 Cod penal;

- avocatul, casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, invocând că inculpata se afla în stare de legitimă apărare, viața și sănătatea acesteia aflându-se în pericol din cauza agresiunilor fizice ale lui A.Soltuz; - instanța eronat a apreciat critic declarațiile inculpatei, martorilor și a altor probe; - inculpata a cerut ajutor și protecție colaboratorilor de poliție, acest fapt confirmă că dânsa nu a avut intenția de a-l omorî pe A.Soltuz.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 septembrie 2016, au fost respinse, ca nefondate, apelurile procurorului și a avocatului S.Rusev în numele inculpatei, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției date instanța de apel a indicat că probele cercetate de prima instanță, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității, veridicității și coroborării reciproce, confirmă vinovăția inculpatei T.Meșină în comiterea infracțiunii imputate și acțiunile ei just au fost încadrate în baza art.145 alin.(1) Cod penal, totodată prima instanță corect a apreciat măsura de pedeapsă aplicată inculpatei, ținând seama de circumstanțele cauzei.

Concluziile date au fost bazate atât pe declarațiile inculpatei, succesului părții vătămate Șt.Soltuz, cât și a martorilor L.Moraru, I.Patrașcu, G.Bahnari, V.Cisteacov, T.Avram, A.Soltuz, N.Para, V.Casian, S.Marin, I.Crăciun și actele cauzei - procesele-verbale de cercetare la fața locului din 11.07.2015 cu tabelul fotografic; nr.85 al examinării medicale de constatare a stării de ebrietate; rapoartele de expertiză medico-legală nr.149, nr.84/C din 13.07.2015, nr.573, 574 din 24.07.2015, psihiatrico-legală nr.713a-2015, extrasul examenului histopatologic medico-legal nr.2183 din 18.08.2015, probe care, luate în ansamblu, confirmă vinovăția inculpatei în cele incriminate.

La fel, instanța de apel a concluzionat că argumentele invocate de avocat cu privire la nevinovăția inculpatei din motiv că aceasta a acționat fiind în legitimă apărare sunt nefondate și declarative, deoarece acțiunile dânzei au fost disproporționale față de gravitatea atacului și de împrejurările în care acestea au avut loc.

De asemenea, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a indicat că, T.Meșină a depășit limita legitimei apărări, or, intrând în posesia cuțitului cu care A.Soltuz ar fi atacat-o și, respectiv, înlăturând pericolul iminent pentru viața și sănătatea sa, a acționat vădit disproporționat, aplicându-i lui A.Soltuz 4 lovituri cu cuțitul în regiunea organelor vitale, care au fost apreciate ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în urma cărora acesta a decedat pe loc.

Referitor la măsura de pedeapsă stabilită inculpatei, instanța de apel a conchis că, prima instanță la numirea ei a ținut seama de prevederile art.7, 61, 75, 79 Cod penal și corect a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatei poate avea loc doar cu izolarea ei de societate, și aceasta este echitabilă, deoarece cumulul circumstanțelor atenuante reținute de prima instanță, precum că inculpata este la primul conflict cu legea penală, infracțiunea a fost provocată de acțiunile ilegale și imorale ale vicitmei,

ce au constituit temei pentru aplicarea prevederilor art.79 Cod penal și stabilirea pedepsei sub limita minimă prevăzută de norma penală în baza căreia a fost condamnată.

5. În recursul ordinar declarat de către avocatul S.Rusev în numele inculpatei, invocând-se temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, se solicită casarea hotărârilor judecătorești cu pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatei, pe motiv că există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, și anume inculpata s-a aflat în stare de legitimă apărare, respingând un atac îndreptat împotriva ei, care pune în pericol grav persoana sa; - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a pronunțat o hotărâre bazându-se doar pe presupuneri.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului din următoarele considerente.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă ca temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Analizând acest temei în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că acesta nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului declarat.

Conform prevederilor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Ținând seama de aceste prevederi, Colegiul penal constată că hotărârile instanțelor de fond sunt legale și întemeiate, iar instanța de apel menținând soluția primei instanțe, la examinarea apelului a respectat întocmai prevederile art.414 alin.(2) și (6) Cod de procedură penală.

Colegiul penal reține că instanțele de fond, în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședințele de judecată cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-au dat o apreciere justă potrivit art.101, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, corect ajungând la concluzia privind vinovăția lui T.Meșină în comiterea infracțiunii prevăzute de art.145 alin.(1) Cod penal - omorul unei persoane, încadrarea juridică a acțiunilor acesteia fiind justă.

Din conținutul deciziei rezultă că această concluzie s-a tras având în vedere depozițiile inculpatei, a succesorului părții vătămate Șt.Soltuz, cât și a martorilor L.Moraru, I.Patrașcu, G.Bahnari, V.Cisteacov, T.Avram, A.Soltuz, N.Para, V.Casian, S.Marin, I.Crăciun, și actele cauzei - procesele-verbale de cercetare la fața locului din 11.07.2015 cu tabelul fotografic, nr.85 al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului în privința lui T.Meșină din 11.07.2015, rapoartele de expertiză medico-legală nr.149 din 17.07.2015 în privința lui T.Meșină, nr.84/C din 28.07.2015 în privința lui A.Soltuz, nr.573, 574 din 24.07.2015 din care rezultă că sângele depistat pe hainele ridicate de la T.Meșină și A.Soltuz, aparține victimei,

proveniența acestui sînge de la T.Meșină se exclude, psihiatrico-legală nr.713a-2015 în privința lui T.Meșină, extrasul examenului histopatologic medico-legal nr.2183 din 18.08.2015, care sunt amănunțit descrise în decizia instanței și aceste probe nu trezesc careva dubii.

Astfel, se constată că în cauză s-au stabilit toate elementele componente ale infracțiunii, inclusiv vinovăția lui T.Meșină, după cum rezultă din sentința primei instanțe și decizia instanței de apel, care s-au pronunțat asupra circumstanțelor de fapt, și-au motivat concluzia prin cumulul de probe pertinente și concludente, administrate pe parcursul judecării cauzei și ulterior apreciate în mod obiectiv.

Colegiul penal atestă că, conform art.27 și art.414 alin.(2) Cod de procedură penală, aprecierea probelor și circumstanțelor de fapt ale cauzei ține de competența instanțelor de fond și de apel.

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și s-o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, însă va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărârea judecătorească devenită definitivă.

Colegiul remarcă că, recursul repetă textul apelului și argumentele expuse de recurent au fost anterior invocate în apel, iar instanța de apel pe deplin le-a examinat și, apreciind toate probele din dosar, examinând-le în ansamblu, conform art.414 Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, corect considerând neîntemeiate argumentele avocatului, precum că inculpata a acționat în stare de legitimă apărare.

La acest capitol, instanța de recurs, reieșind din raportul de expertiză medico-legală nr.84/C, prin care s-a constatat cauzarea vătămarilor corporale grave periculoase pentru viața victimei A.Soltuz, sub formă de plagă înțepat-tăiată a regiunii pectorale pe dreapta în spațiul intercostal 4 pe linia medio-claviculară, penetrantă, oarbă cu lezarea țesuturilor moi, mușchilor intercostali, plagă înțepat-tăiată a hemitoracelui stîng în regiunea pectorală în spațiu intercostal 5 pe linia medio-claviculară, penetrantă, oarbă cu lezarea țesuturilor moi, mușchilor aer costali, coastei 5, sacului pericardic și ventriculului stîng al cordului, care au legătură cauzală directă cu survenirea morții lui, precum ținând seama de localizarea leziunilor - în organele vitale, numărul lor și faptul că acestea au fost aplicate cu cuțitul, consideră corecte concluziile instanțelor de fond referitor la faptul că inculpata a acționat cu intenție directă de a omorî victima.

Astfel, argumentele recurentului, precum că inculpata a acționat în stare de legitimă apărare nu pot fi reținute. Colegiul penal atestă că, pentru a fi în legitimă apărare trebuie să fie îndeplinite cumulativ condiții referitoare atât la atac, cât și la apărare.

Reieșind din sensul art.36 Cod penal, este în stare de legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a respinge un atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa, a altei persoane sau împotriva unui interes public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public.

Respectiv, Colegiul penal menționează că legitima apărare este condiționată de un atac direct, imediat, material și real. Atacul este imediat în cazul în care acesta s-a dezlănțuit și se află în curs de desfășurare, și care se consumă odată cu încetarea agresiunii. Prin atac direct se înțeleg acțiunile îndreptate nemijlocit asupra valorilor ocrotite de lege.

În speță s-a constatat că, deși inculpata a fost supusă unui atac agresiv, violent, din partea lui A.Soltuz, acțiunile ei nu s-au limitat însă la autoapărare, aceasta intrând

în posesia unui cuțit cu care, din declarațiile ei, victima ar fi atacat-o, și înlăturând pericolul iminent pentru viața și sănătatea ei, a acționat vădit disproporționat, aplicându-i lui A.Soltuz, cel puțin 4 lovituri cu cuțitul în regiunea organelor vitale, săvârșind de fapt un act de răzbunare. Mai mult că, după aplicarea de către inculpată a primei lovituri cu cuțitul, reținând faptul că, potrivit raportului de expertiză nr.84/C din 28.07.2015, victima se afla în stare gravă de ebrietate, la care poate surveni decesul, la persoanele vii, deci acesta nu mai crea un risc real asupra vieții sau sănătății inculpatei și nu mai era necesitatea de a-i mai aplica încă un așa număr mare de lovituri cu cuțitul în organele vitale, fapt ce face corecte concluziile instanțelor de fond privind lipsa stării de „legitimă apărare”.

Prin aplicarea mai multor lovituri cu cuțitul în organele vitale, a fost încălcat principiul proporționalității, deoarece considerarea unei fapte prevăzute de legea penală ca fiind săvârșită în legitimă apărare impune cercetarea condițiilor desprinse din dispozițiile art.36 Cod penal privitoare pe de o parte *la atac* și pe de altă parte privitoare *la apărare*.

După cum s-a menționat mai sus, pentru a fi legitimă, apărarea trebuie să îndeplinească mai multe condiții: să se realizeze printr-o faptă prevăzută de legea penală, să fie precedată de atac, să fie îndreptată împotriva agresorului, să fie necesară pentru înlăturarea atacului, să fie proporțională cu atacul.

Proporționalitatea apărării cu gravitatea atacului are în vedere respectarea unei echivalențe între actul de apărare și cel de atac, astfel că la un atac îndreptat împotriva integrității corporale se poate riposta cu o faptă de apărare ce privește integritatea corporală a agresorului, luând în considerare nu numai valorile împotriva cărora s-a îndreptat atacul și actele de apărare, ci și toate împrejurările în care s-a produs agresiunea (intensitatea, mijloacele aplicate, timpul, locul, forța și posibilitățile atacantului și apărătorului - vârstă, sex, starea sănătății), iar dacă apărarea este vădit disproporționată față de gravitatea atacului și de împrejurările în care acesta a avut loc, fapta se consideră săvârșită cu depășirea limitelor legitimei apărări.

Coroborând cele expuse, Colegiul penal conchide că, prevederile art.36 Cod penal nu sunt aplicabile speței, starea de legitimă apărare invocată de partea apărării nefiind stabilită, faptei săvârșite fiindu-i dată o încadrare juridică corectă.

Instanțele de fond just au apreciat critic declarațiile inculpatei, pe motiv că sunt contradictorii, deoarece inițial dînsa a declarat că i-a aplicat lovituri victimei cu un foarfece, însă la 06.08.2015, în procesul de reconstituire a faptei, aceasta a declarat că victima ar fi atacat-o cu un cuțit, pe care i l-a smuls din mână și l-a lovit în abdomen de 4 ori. Ulterior, în ședința de judecată, inculpata a relatat că A.Soltuz ar fi încuiat ușa și i-a înfipt cuțitul în abdomen, afirmații care, reieșind din raportul de expertiză medico-legală nr.149 din 13.07.2015, nu se confirmă (f.d.68-68 v.1).

Prin urmare, declarațiile inculpatei, precum că a fost în stare de legitimă apărare, corect au fost apreciate critic, instanțele de fond apreciindu-le ca o modalitate de apărare.

Astfel, toate probele administrate au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile privind vinovăția lui T.Meșină în comiterea infracțiunii imputate rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

Decizia instanței de apel cuprinde fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Afirmațiile recurentului, precum că instanțele de judecată incorect au apreciat probele cauzei punând-le la baza sentinței de condamnare, nu pot fi reținute ca temei de admitere a recursului, deoarece, ca probe, acestea sunt adunate cu respectarea normelor penale, verificate și apreciate de instanțe conform procedurii penale. Mai mult că, critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei și care deja a fost efectuată de două instanțe de judecată.

Prin urmare, analizând materialele cauzei și hotărârile judecătorești atacate, Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârilor judecătorești contestate.

Pedeapsa este stabilită inculpatei cu respectarea prevederilor art.7, 61, 75, 79 Cod penal, sub limita minimă a sancțiunii norme penale în baza căreia a fost declarată vinovată, ținând-se seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gradul pericolului social al infracțiunii comise, de persoana acesteia și de toate circumstanțele cauzei, care agravează ori atenuază răspunderea, pedeapsa fiind individualizată conform prevederilor legale.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

În acest context, Colegiul conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatei și, potrivit legii, se decide inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art.432 alin.(1)-(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Rusev Serghei în numele inculpatei Meșină Taisa, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 27 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui Meșină Taisa, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 februarie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu